

Životné prostredie

revue pre teóriu a tvorbu životného prostredia

Roč. XXX

1/1996

Obsah

M. Kozová, R. Spáčilová: Strategické hodnotenie životného prostredia vo svete	5
M. Frieb, I. Kašparová, M. Martiš, E. Nováková, J. Vavroušek: Posudzovanie koncepcií podľa zákona o EIA	9
R. Brňák: Hodnotenie návrhov rozvojových koncepcií z hľadiska ich vplyvov na životné prostredie	15
M. Huša: Uplatnenie zásad trvalej udržateľnosti pri hodnotení environmentálnych vplyvov rozvojových koncepcií	19
K. Butkovišská: Princípy strategického hodnotenia životného prostredia vo Veľkej Británii	22
M. Kozová, R. Spáčilová a kol.: Vodárenská koncepcia východoslovenského regiónu a jej predpokladané vplyvy na životné prostredie	26
I. Belčáková, M. Finka: Strategické hodnotenie vplyvov na životné prostredie v priestorovom plánovaní na Slovensku	31
M. Hranaiová: Efektívnosť vkladov do životného prostredia	34
M. Šafaříková, E. Tesařová: Možnosti využitia cyklodextrín pri ochrane životného prostredia	36
Tribúna	
G. Bianchi: Občan a EIA (Psychosociálne techniky zainteresovania verejnosti so zameraním na jednotlivca)	39
Kontakty	
T. Trnovec, M. Ciranová: Šanca na ozdravenie vidieka	42
P. Urban: Chránené územia Španielska	44
Aktuality	
M. Ružička: Tridsať dlhých rokov (30 rokov vedeckej revue Životné prostredie)	3

Hodnotenie vplyvov rozvojových koncepcií na životné prostredie

Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie na úrovni projektov sa úspešne uplatňuje ako nástroj environmentálnej politiky vo vyspelých krajinách už 25 rokov. V poslednom období však odborníci veľmi naliehavo upozorňujú na potrebu začať aplikovať tento proces oveľa skôr - už pri tvorbe rozvojových koncepcií, plánov a programov. Posudzovanie až na úrovni projektov nedokáže totiž v požadovanom rozsahu hodnotiť kumulatívne vplyvy a všetky potrebné environmentálne, sociálne, ekonomické a časové súvislosti projektu na nadväzujúce aktivity. Tieto nedostatky vystúpili do popredia v súvislosti s požiadavkou včleniť do plánovacieho procesu princípy trvalo udržateľného rozvoja.

Pri koncepciách, plánoch a programoch sa najčastejšie uplatňujú postupy strategického hodnotenia životného prostredia (Strategic Environmental Assessment - SEA). Viacero štátov sveta už má skúsenosti s konkrétnym uplatnením rôznych modifikácií tohto postupu. V súčasnosti sa pripravuje smernica, ktorá by mala byť záväzná pre všetky štáty Európskej únie.

Požiadavka uplatniť proces hodnotenia vplyvov na životné prostredie na rozvojové koncepcie bola v legislatíve Československej republiky zakotvená už v zákone FZ č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí, presnejšie ju upravujú zákony o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (v ČR zákon ČNR č. 244/1992 Zb. a v SR zákon NR SR č. 127/1994 Z. z.).

V rámci krátkeho obdobia platnosti týchto zákonov (v ČR od 1. 7. 1992 a v SR od 1. 9. 1994) sa overujú postupy hodnotenia rozvojových koncepcií a územno-plánovacej dokumentácie a získavajú sa prvé praktické skúsenosti. V Českej republike je už v súčasnosti vypracovaný metodický návod, ktorý obsahuje postup krokov a kritériá posudzovania, odporúčania na vypracovanie posudku a etapizáciu procedúry posudzovania koncepcií. Aj v Slovenskej republike máme už informatívnu metodickú príručku a podrobnosti postupu hodnotenia budú upravené vykonávacím predpisom k zákonu.

Dôležitým novým prvkom vyplývajúcim zo zákona je informovanie občanov o príprave, resp. návrhu koncepcie. Odborná i laická verejnosť tým získava právo zapojiť sa do pripomienkovania týchto dokumentov ešte v prípravnej fáze, a tým možnosť aktívne ich ovplyvniť. Prvé skúsenosti napr. z verejného prerokovania Koncepcie vodohospodárskej politiky SR a Aktualizácie energetickej politiky SR do r. 2005 (s výhľadom do r. 2010) ukázali, že o účasť na takýchto podujatiach je veľký záujem. Zásadné rozvojové koncepcie vytvárajú predpoklady a priamo predurčujú ďalší rozvoj regiónov, miest a obcí. Práve preto je účasť verejnosti v procese ich pripomienkovania taká dôležitá.

Mária Kozová

K. Butkovská, L. Lehocká: Študijné pobyty v rámci programu TEMPUS	45
I. Belčáková: Konferencia v Južnej Afrike	46
Redakcia: Popradské iniciatívy	47
K. Pavličková, I. Belčáková: Seminár NATO – CCMS	48
M. Zelenáková: Gaia – živá planéta	48
M. Zelenáková: Spolupráca a efektívne rozhodovanie na miestnej úrovni	49
Recenzie	
V. Vířaz: Chvíľky v prírode	53
J. Drdoš: Posudzovanie vplyvov na životné prostredie	54
V. Ira: Hodnotenie rozvojových koncepcií	54
M. Ružička: Najbohatší život na planéte	55

Contents

M. Kozová, R. Spáčilová: Strategic Environmental Assessment in the World	5
M. Frieb, I. Kašparová, M. Martiš, E. Nováková, J. Vavroušek: Policy Evaluation According to the Law of EIA	9
R. Briňák: Evaluation of Development Policies from the Viewpoint of their Environmental Impacts	15
M. Huba: Application of Principles of Sustainability in Evaluation of Environmental Impacts of Development Policies	19
K. Butkovská: Principles of Strategic Environmental Assessment in Great Britain	22
M. Kozová, R. Spáčilová et al.: Evaluation of the Drinking Water Policy for the East-Slovakian Region from the Viewpoint of Presumed Impacts on Environment	26
I. Belčáková, M. Finka: Strategic Environmental Assessment in Spatial Planning in Slovakia	31
M. Hranaiová: Efficiency of Investments to the Environment	34
M. Šafaříková, E. Tesařová: The Possibilities of Cyclodextrin's Employment in Protection of the Environment	36
Tribune	
G. Bianchi: Citizen and EIA (Psychosocial Technics of the Public Motivation Aimed at Individuals)	39
Contacts	
T. Trnovec, M. Ciranová: Chance for Recovery of the Country Side	42

Evaluation of influences of developmental conceptions on environment

In industrial developed countries the process of environmental impact assessment at the level of projects is successfully applied as a tool of environmental policy for 25 years. In the last period experts put emphasis on the need to apply this process much earlier - already in formation of developmental policies, plans and programmes. Evaluation at the level of projects cannot evaluate cumulative impacts and all necessary environmental, social, economic and time relations of the project to other relative activities. These drawbacks came to the fore especially in connection with the demand to implement the principles of sustainable development into the planning process.

In conceptions, plans and programmes processes of strategic environment assessment (SEA) are applied. Many states have experience with concrete application of different modifications of this process. At present a directive is being prepared which ought to be obligatory for each country of the European Union.

The demand to apply the process of environmental impact assessment on developmental policy was laid down in the legislative of the former Czechoslovakia in the Act of the Federal Parliament No. 17/1992 on environment, in more detail it was amended in laws about environmental impact assessment (Act of the Czech National Council No. 244/1992 and Act of the Slovak National Council No. 127/1994).

In the course of a short period of acceptance of these laws (in the Czech Republic from 1st July, 1992 and in Slovak Republic from 1st September, 1994) the processes of evaluation of developmental conceptions are verified and documentations of territorial planning are being obtained together with the first practical experiences. In the Czech Republic there exist methodological directions including steps and criteria for evaluation, commendation for elaboration of judgements and proceeding of policy evaluation procedure by stages. In Slovakia we have an informative methodological guideline and details of the evaluation process will be adjusted by administrative rules.

The information of public about the preparation, and/or proposal of a conception is an important element. The public has the right to join in reviewing of these documents in their preparing phase and at the same time to have the possibility to influence it actively. The first experience in Slovakia e. g. from an open discussion of the Water policy of SR and Actualization of energetical policy of SR up to 2005 showed, that the public is very much interested in open discussions of developmental conceptions. Especially basic development policy forms the presumptions and in a direct way influence further development of regions, towns and villages. This is the reason why the participation of public is such important in the process of reviewing.

Mária Kozová

P. Urban: Protected Areas of Spain	44	NATO – CCMS	48
Recent news		M. Zelenáková: Gaia – Living Planet	
M. Ružička: Thirty Long Years (30 years of the Revue Životné prostredie)	3	M. Zelenáková: Cooperation and Effective Decision on Local Level	48
K. Butkovská, L. Lehocká: Work Study States Within the Program TEMPUS	45	Reviews	
I. Belčáková: Conference in South Africa	46	V. Vířaz: Moments in Nature	53
Editors: Poprad Initiatives	47	J. Drdoš: Act about Environmental Impact Assessment	54
K. Pavličková, I. Belčáková: Seminar		V. Ira: Evaluation of Development Conceptions	54
		M. Ružička: The Richest Life on the Planet	55